

En genomgång av domar meddelade december 2024 till december 2025 inom områdena alkohol och tobak

Kammarrätterna

Alkohol

Upprepad mängdservering ansågs vara en förseelse av lindrig art.

Kammarrätten i Jönköpings dom meddelad den 3 december 2024 i mål nr 1522-23

Kommunens beslut att meddela en varning för upprepade brister gällande mängdservering och icke måttfull servering skulle ändras till en erinran. Det var inte ursäktligt att servera 14 vodkadrinkar och 20 flaskor starkcider till ett sällskap om sex personer. Förseelsen fick dock sägas vara av lindrig art, varför det inte var fråga om sådana upprepade överträdelser som skulle medföra en så ingripande åtgärd som varning.

Ett bolag vars företrädare inte visat hur han försörjt sig och inte medverkat i utredningen fick sitt serveringstillstånd återkallat.

Kammarrätten i Stockholms dom meddelad den 6 december 2024 i mål nr 5484-24.

Kommunen hade rätt att återkalla ett serveringstillstånd utan föregående varning för ett bolag vars företrädare under de senaste tre åren haft anmärkningsvärt låga tjänsteinkomster samt en stor mängd Swish-transaktioner på sitt kontoutdrag som han inte kunnat redogöra för. Kammarrätten ansåg att företrädaren sannolikt inte redovisat sina skattepliktiga inkomster fullt ut. Det fick anses vara särskilt graverande att företrädaren inte kommit in med det underlag som kommunen vid upprepade tillfällen efterfrågade vilket hade omöjliggjort tillräcklig tillsyn.

Återkrav av korttidsstöd och underskott på skattekontot var inte tillräckligt för att återkalla ett serveringstillstånd eftersom bolaget inte tidigare varit föremål för ingripande och dess ekonomi i övrigt var välskött.

Kammarrätten i Stockholms dom meddelad den 14 januari 2025 i mål nr 2585-24.

Kommunen hade återkallat ett bolags serveringstillstånd efter att Tillväxtverket hade återkrävt utbetalt korttidsstöd då det visat sig att bolaget lämnat oriktiga uppgifter. Det hade också funnits underskott på skattekontot vid flera tillfällen. Kammarrätten uttalade att bolagets misskötsamhet var så allvarlig att det fanns grund för ingripande men att det var tillräckligt att meddela bolaget en varning med hänsyn till att bolaget inte tidigare varit föremål för några ingripanden och att dess bokförare och revisor hade intygat att bolagets ekonomi i övrigt var välskött.

Ett bolag fick sitt serveringstillstånd återkallat på grund av flera allvarliga brister som inneburit ett tydligt åsidosättande av alkohollagens regler.

Kammarrätten i Göteborgs dom meddelad den 20 mars 2025 i mål nr 7564-24.

Bolaget hade underlåtit att anmäla ändring av ägarförhållandena och inte kunnat visa en obruten transaktionskedja gällande finansieringen av ägarbytet. Kammarrätten beaktade särskilt att det inte till fullo gick att följa betalningarnas ursprung. Bolaget och dess företrädare hade även fått ett antal betalningsuppsmaningar och restföringar som, även om det inte rörde sig om ett stort antal eller betydande belopp, skulle beaktas vid en helhetsbedömning. Det hade också vid en inspektion uppmärksamats brister avseende alkoholhantering och matutbud. Sammantaget hade bolaget uppvisat allvarliga brister som inneburit ett tydligt åsidosättande av alkohollagens regler.

Serveringstillståndet återkallades utan föregående varning efter att bolaget inte anmält en ägarförändring, inte följt revisorskravet och inte upprättat kontrollbalansräkning när det egna kapitalet var förbrukat.

Kammarrätten i Stockholms dom meddelad den 18 juni 2025 i mål nr 7656-24

Kommunen hade rätt att återkalla serveringstillståndet för ett bolag utan föregående varning till följd av att bolaget inte hade anmält en ägarförändring, saknade revisor under flera år samt hade förbrukat sitt aktiekapital utan att upprätta en kontrollbalansräkning. Bolaget hade bl.a. haft invändningar mot bedömningen att ägarförändringen varit anmälningspliktig eftersom kretsen av personer med betydande inflytande inte hade ändrats. Domstolen uttalade att den nya aktieägaren var en juridisk person vars ekonomi skiljer sig från den fysiska personens och att det därmed varit fråga om en anmälningsplikt förändring. Däremot ansåg domstolen att det förhållandet att en person med kopplingar till bolaget hade skulder till det allmänna inte utgjorde en omständighet som skulle läggas bolaget till last. Personen hade 14 år tidigare varit formell företrädare för serveringsstället och hade i närtid varit inblandad i verksamheten som bl.a. serveringsansvarig och konsult. Personen i fråga ansågs dock inte ha haft något betydande inflytande i bolaget.

Det fanns skäl att avslå en ansökan om utökad serveringstid och att meddela bolaget en varning när det förekommit upprepade störningar gällande ordning och nykterhet på och i omedelbar anslutning till serveringstillståndet.

Kammarrätten i Stockholms dom meddelad den 25 juni 2025 i mål nr 7402-24.

Kommunen hade rätt att avslå ett bolags ansökan om stadigvarande utökad serveringstid mellan klockan 01:00 och 03:00 och att meddela bolaget en varning till följd av brister i ordning och nykterhet. Kammarrätten bedömde att det var visat att bolaget vid flera tillfällen hade brutit mot kravet på att ordning och nykterhet ska råda på serveringstillståndet. Bristerna hade förekommit mellan klockan 01:00 och 03:00 och bolaget hade tidigare meddelats en erinran på grund av likande brister. Den utökade serveringstiden som bolaget ansökt om kunde befaras medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet.

Flera fall av våldsbrott med straffvärde motsvarande 4 månaders fängelse var inte tillräckligt för att återkalla ett serveringstillstånd då det vid kammarrättens prövning hade förflutit 2 år och 7 månader sedan det senaste brottet.

Kammarrätten i Göteborgs dom meddelad den 26 juni 2025 i mål nr 2311-25.

Kommunen hade återkallat ett bolags serveringstillstånd till följd av att bolagets företrädare dömts för två fall av barnfridsbrott, två fall av misshandel och ett fall av ofredande. Det senaste brottet begicks i november 2022. Straffvärdet för brotten motsvarande fängelse i fyra månader. Kammarrätten uttalade att när det är fråga om återkallelse av ett tillstånd bör förhållandena vid tiden för domstolens prövning ligga till grund för bedömningen. Det hade vid kammarrättens prövning gått cirka 2 år och 7 månader sedan det senaste brottet. Kammarrätten bedömde med hänsyn till brottslighetens svårighetsgrad och den tid som förflutit att ingripandet kunde stanna vid en varning.

Tidigare ekonomisk misskötsamhet inom en koncern som lett till att flera närstående bolag meddelats varningar tillsammans med nya ekonomiska brister i koncernen ledde till att en ansökan om serveringstillstånd avslogs.

Kammarrätten i Stockholms dom meddelad den 16 september 2025 i mål nr 1922-25.

Kommunen hade nekat en sökande stadigvarande serveringstillstånd på grund av tidigare ekonomisk misskötsel som lett till att flera närstående bolag meddelats varningar. Därtill hade det framkommit nya ekonomiska brister i närstående bolag. Kammarrätten uttalade att den misskötsamhet som lett till att ett antal bolag meddelats varningar hade varit allvarlig och pågått under lång tid. Den ekonomiska misskötseln hade därefter i varierande grad fortsatt i flera bolag i koncernen. Företrädarna för det sökande bolaget hade därför inte visat att de uppfyller det högt ställda krav på lämplighet som gäller vid en ansökan om serveringstillstånd.

En tillståndshavare fick sitt serveringstillstånd återkallat till följd av brister i hanteringen av personal och dricks på serveringsstället. Det fanns också upprepade underskott på skattekontot.

Kammarrätten i Göteborgs dom meddelad den 6 november 2025 i mål nr 3728-25

Anställningskravet i 8 kap. 18 § tredje stycket alkohollagen var inte uppfyllt och personalliggaren var felaktigt förd i sådan utsträckning att en fullständig kontroll av löneredovisning hade omöjliggjorts. Det fanns också brister i hanteringen av dricks och det fanns upprepade underskott på skattekontot. Tillståndshavaren hade tidigare meddelats en erinran år 2014 och en varning år 2017 utifrån liknande brister. Kammarrätten uttalade att bristerna utgjorde ett klart åsidosättande av alkohollagens bestämmelser. Även om tidigare sanktioner låg förhållandevis långt tillbaka i tiden fick det förutsättas att tillståndshavaren genom tidigare sanktioner haft god kännedom om regelverket i dessa delar och vikten av att de högt ställda kraven på lämplighet uppfylls.

Ett stadigvarande serveringstillstånd kan beviljas för ett serveringsställe som enbart har platser för servering utomhus.

Kammarrätten i Stockholms dom den 5 december 2025 i mål nr 4102-25

En kommun hade inte rätt att avslå ett bolags ansökan om stadigvarande serveringstillstånd med hänvisning till att serveringsstället inte hade en inomhuslokal för servering. Kammarrätten uttalade att bestämmelsen i 8 kap. 15 § alkohollagen inte hindrar att ett stadigvarande serveringstillstånd beviljas för ett serveringsställe som enbart har platser för servering utomhus, förutsatt att serveringsstället har ett eget kök i anslutning till uteserveringen och även i övrigt uppfyller lagens krav för ett sådant tillstånd.

Tobak

Brister, som var för sig inte bedömdes som så allvarliga, var vid en sammantagen bedömning tillräckliga för att återkalla ett bolags detaljhandelstillstånd.

Kammarrätten i Stockholms dom meddelad den 4 september 2025 i mål nr 242-25.

Det fanns förutsättningar att återkalla ett bolags tillstånd för detaljhandelsförsäljning av tobaksvaror på grund av flertalet ekonomiska brister som förekommit under en längre tid och i flera av de företag som drevs av bolagets företrädare. Därtill hade det förekommit brister i hanteringen av tobak på försäljningsstället. Bristerna bedömdes var för sig inte som så allvarliga att det fanns grund för återkallelse men sammantaget ansågs bristerna som så allvarliga att det fanns anledning att ifrågasätta om verksamheten vid en framåtsyftande bedömning skulle drivas i enlighet med de krav som ställs i LTLP.

Ett postombuds tilläggstjänster bedömdes säkerställa att försändelser som innehåller tobak inte lämnas ut till någon under 18 år.

Kammarrätten i Göteborgs dom meddelad den 17 februari 2025 i mål nr 6708-24.

Kommunen hade inte rätt att avslå en ansökan om tillstånd att bedriva detaljhandel med tobak på distans med motiveringen att bolagets egenkontrollprogram hade brister avseende ålderskontroll och därmed inte uppfyllde kraven i LTLP. I målet var inte ifrågasatt att bolaget hade fullgoda rutiner för att säkerställa att den som beställer tobaksvaror genom bolagets webbplats har fyllt 18 år. Det kammarrätten hade att ta ställning till var om det fanns rutiner som säkerställer att ålderskravet upprätthålls även vid utlämning. Kammarrätten uttalade att det bör ställas höga krav på säljarens egenkontrollprogram när en del av ålderskontrollen ska utföras av postombud som är fristående från bolaget. Det ska dock inte tolkas som att det i praktiken finns ett förbud mot att överlåta delar av ålderskontrollen till en fristående aktör. I målet framgick att bolaget hade beställt vissa tilläggstjänster som tillhandahölls via postombudet. Kammarrätten bedömde att dessa tjänster säkerställde att försändelser som innehåller tobak inte lämnas ut till någon under 18 år. Utifrån det som angavs i bolagets egenkontrollprogram och avtalet med postombudet gjorde kammarrätten även

bedömningen att bolaget hade tillräckliga och ändamålsenliga rutiner för att minska risken för langning i samband med utlämnade.

Ett beslut om återkallelse av försäljningstillstånd för tobaksvaror upphävdes efter att bolaget i kammarrätten styrkt finansieringen av verksamhetsförvärvet fullt ut.

Kammarrätten i Göteborgs dom meddelad den 21 mars 2025 i mål nr 1605-24.

Kammarrätten upphävde en kommuns beslut att återkalla ett bolags försäljningstillstånd för tobaksvaror. Bolaget hade inte fullt ut visat hur finansieringen av verksamhetsförvärvet gått till och vid tidpunkten för förvaltningsrättens prövning återstod för bolaget att redovisa 2 miljoner kronor. Utifrån de handlingar som bolaget lämnade in till kammarrätten bedömdes bolaget i tillräcklig utsträckning ha visat att även det återstående beloppet om 2 miljoner kronor hade utgjorts av legala medel och kammarrätten fann att det saknas grund för att återkalla tillståndet.

En skatteskuld om 75 000 kr och sju betalningsanmärkningar är inte en brist i ett bolag som har en nettoomsättning på 17 miljarder kronor.

Kammarrätten i Göteborgs dom meddelad den 15 april 2025 i mål nr 2298-24.

En kommun hade inte haft skäl att meddela ett bolag en varning till följd av ekonomisk misskötsamhet. Bolaget hade ett skuldsaldo hos Kronofogdemyndigheten i allmänna mål om 75 000 kr och sju betalningsanmärkningar. En av betalningsanmärkningarna avsåg att belopp om 220 708 kr i ett enskilt mål. Kammarrätten uttalade att för att bedöma misskötsamhetens allvarlighetsgrad är det inte tillräckligt att bedöma de enskilda bristerna som sådana. Bristerna måste även sättas i relation till verksamhetens omfattning. En brist som i en mindre verksamhet skulle framstå som allvarlig tyder inte nödvändigtvis på att tillståndshavaren är olämplig när samma brist förekommer i en omfattande och i övrigt välskött verksamhet. I det här fallet gällde att bolaget hade en nettoomsättning som under verksamhetsåret 2022/2023 uppgick till nästan 17 miljarder kronor. Mot den bakgrunden bedömde kammarrätten att misskötsamheten inte var så allvarlig att det fanns skäl att meddela en varning.

Att tobaksfria nikotinprodukter m.m. saluförs vid en allmän sammankomst, till exempel en festival, innebär inte att marknadsföringen per automatik är att anse som påträngande, uppsökande eller uppmanar till bruk. Det måste göras en bedömning av omständigheterna i det enskilda fallet.

Kammarrätten i Göteborgs dom meddelad den 13 juni 2025 i mål nr 7923-24.

Kommunen hade inte rätt att omedelbart förbjuda ett bolag att sälja tobaksfria nikotinprodukter, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare. Omständigheten som låg till grund för försäljningsförbudet var att bolaget hade marknadsfört produkterna vid en musikfestival där det befunnit sig en yngre publik. Enligt kommunen utgjorde detta otillåten marknadsföring. Kammarrätten konstaterade att det är kommunen som har bevisbördan och att kommunen inte närmare hade redogjort för på vilket sätt bolagets marknadsföringsåtgärder skulle vara otillåtna, utöver att marknadsföringen skett på en musikfestival där det enligt kommunen befunnits sig en yngre publik. Enligt kammarrätten gav inte utredningen stöd för att marknadsföringen riktats särskilt till barn eller ungdomar under 25 år. Det hade inte heller framkommit att festivalen, som hade en 18-årsgräns, särskilt var riktad till ungdomar under 25 år. Kommunen hade därmed inte visat att bolagets marknadsföringsåtgärder varit påträngande, uppsökande eller uppmanat till bruk av nikotinprodukter. Någon allvarlig överträdelse av gällande regler hade därmed inte förekommit.

Ett beslut att återkalla ett försäljningstillstånd på grund av misstänkt olovlig försäljning till minderårig ändrades till en varning.

Kammarrätten i Stockholms dom meddelad den 28 november 2025 i mål nr 4958-25

En kommun hade återkallat ett försäljningstillstånd efter att polisen påträffat en 14-årig pojke med en snusdosa som han uppgav att han hade köpt i tillståndshavarens butik. Personen som uppgavs ha sålt snusdosan till pojken var en närstående till tillståndshavaren och hade rapporterats för olovlig tobakshantering. Kammarrätten konstaterade att det inte fanns något fällande avgörande från domstol och att det då måste göras en självständig prövning av uppgifterna i tillsynsprotokollet. I den bedömningen ansåg kammarrätten att det saknades anledning att ifrågasätta polisen

iakttagelser och att det framstod som sannolikt att pojken kunnat köpa tobak från butiken. Kammarrätten uttalade att försäljning av tobak till minderårig är en allvarlig överträdelse av tobakslagstiftningen. Dock hade tillståndshavaren vidtagit åtgärder för att avhjälpa bristen. Vidare framgick att tillståndshavaren hade haft tillstånd sedan november 2021 utan tidigare anmärkning. Sammantaget bedömde kammarrätten att en varning var en tillräckligt ingripande åtgärd.

Förvaltningsrätterna

Gårdsförsäljning behövde inte följa Systembolagets öppettider

Förvaltningsrätten i Stockholms domar meddelade 23 oktober 2025 i mål nr 14815-25 och mål nr 14881-25

Kommunen hade inte rätt att begränsa gårdsförsäljning av spritdrycker till att motsvara Systembolagets öppettider. Förvaltningsrätten ansåg att vissa omständigheter kan göra försäljningen olämplig vissa tider men det bör göras individuella bedömningar i varje enskilt fall. I de två aktuella fallen ansåg förvaltningsrätten att det inte hade kommit fram några sådana omständigheter.

Kommunen hade inte rätt att ta ut avgift för tillsyn efter handläggning av ett ärende om återkallelse på egen begäran.

Förvaltningsrätten i Linköpings dom den 3 oktober 2025 i mål nr 4075-25

Bolaget hade begärt att försäljningstillståndet för tobaksvaror skulle sägas upp. Kommunen hade med anledning av det beslutat att återkalla tillståndet på den grunden att det inte kommer att nyttjas. Kommunen beslutade samtidigt att bolaget skulle betala 2 362 kr i avgift för tillsynen. Förvaltningsrätten bedömde att beslutet att återkalla bolagets tillstånd inte utgör tillsyn i LTLP:s mening och att det därför saknades grund för att ta ut tillsynsavgift.

Folkhälsomyndighetens beslut att förbjuda vissa elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare ändrades inte.

Förvaltningsrätten i Stockholms dom meddelad den 1 augusti 2025 i mål nr 14330-25

Engångspatronerna till de elektroniska cigaretterna innehöll vardera en tillåten mängd nikotinvätska. Produkterna var dock designade och tillhandahölls för att användas med sex patroner samtidigt och en ny patron med nikotinvätska kunde aktiveras endast genom att användaren vred på munstycket. Den totala mängden nikotinhaltig vätska som kan användas blev då 12 ml. Förvaltningsrätten bedömde att produkterna är konstruerade på ett sätt som innebär att de tillhandahålls med en total vätskevolym som överstiger den maximalt tillåtna enligt 2 kap. 9 § p. 2 FTLP. Folkhälsomyndigheten hade därför haft grund för sitt beslut att förbjuda bolaget att tillhandahålla de aktuella produkterna till konsumenter på den svenska marknaden. Domen är överklagad till kammarrätten.

Förvaltningsrätten i Stockholms dom meddelad den 11 september 2025 i mål nr 6947-25

Förvaltningsrätten bedömde att 6-metylnikotin (metanine) är en nikotinhaltig alkaloid som omfattas av de krav som ställs på elektroniska cigaretter i tobaksproduktdirektivet och i LTLP. Eftersom bolaget inte hade följt tobaksproduktlagstiftningens krav på bl.a. produktanmälan hade Folkhälsomyndigheten haft fog för sitt beslut att förbjuda bolaget att släppa ut produkterna på den svenska marknaden. Domen har inte vunnit laga kraft.